

Finnmárkkuláhka ja Finnmarkkuopmodat

FINNMARKKULÁHKA mearriduvvui Norgga Stuoradikkis giđdat 2005:s. Dainna lágain sirdojuvvui sullii 95% (sullii 46.000 km²) Finnmarkku eatnamiin Finnmarkku ássiide ja ođđa orgánii mii gohčoduvvo Finnmarkkuopmodahkan.

Finnmárkkuláhka ja Finnmarkkuopmodaga ásaheapmi lea boadusin das go sápmelaččat gáibidedje ahte sámi vuoigatvuodat eatnamiidda ja čáziide galge čielggaduvvot ja dohkkehuvvot. Dán dihte ráđdehus nammadii Sámi vuoigatvuodalávdegotti 1984:s mii galgai čielggadit dáid gažaldagaid ja buktit dárbašlaš árvalusaid. Sámi vuoigatvuodalávdegotti barggut ja árvalusat leat leamaš vuodđun Finnmarkkuláhkii ja Finnmarkkuopmodaga ásaheapmái. Geahča maiddá 4. árkkas Álttá-ášši birra.

Norgga eiseválddiid oaidnu lei ahte sámi eanan-, čáhce-, ja luondduriggodagaid geavaheapmi ii vuodđudan makkárga virggálaš lágalaš vuoigatvuodaid. Sivvan dása lei boasttuipmárus ahte nomádaláš eallin ii vuodđut eananvuoigatvuodaid. Dát oaidnu lea rievdan, ja veaháziid mielde leat sámi eanan-, čáhce- ja luondduriggodagaid vuoigatvuodat nannejuvvon.

Finnmárkkulága vuodđun lea dat ahte sápmelaččat leat guhkes árbevirolaš eanan- ja čáhcegeavaheami geažil, ožžon individuála dahje kollektiivva oamastanvuoigatvuodaid ja rievtti geavahit eatnamiid ja čáziid Finnmarkku fylkkas. Okta dain deháleamos ulbmilin dainna lágain lea addit Finnmarkku fylkka ássiide stuorit váikkuhanválddi hálldašit opmodaga fylkkas. Lea dehálaš oassi Finnmarkkulágas digaštallat ja dohkkehit vuoigatvuodaid mat leat juo leamaš ovdalaččas. Finnmarkku geavahanvuoigatvuodaid ja oamasteami ferte ain čielggadit. Lea nammaduvvon kommišuvdna ja duopmostuollu dán váste. Dán barggu vuodđun leat sajáiduvvan vuoigatvuodat ja dološ áiggi rájes geavaheapmi. Guolástanvuoigatvuodat mearas eai guoskkahuvvo Finnmarkkulágas. Muhto mearraguolástanvuoigatvuodat Finnmarkku fylkkas galget maid čielggaduvvot.

Finnmarkkuopmodaga hálldaša stivra mas leat guhtta stivralahtu, ja masa Finnmarkku fylkkagielda ja Sámediggi nammadeaba golbma lahtu goabbáge.